

PÄÄKIRJOITUS

<https://doi.org/10.33350/ka.98491>

Erilaisia muutoksia tutkimassa

Kirsi-Maria Hytönen

Mikään ei ole niin pysyvää kuin muutos, sanotaan. Tämä pätee niin lapsen kehitykseen, tieteellisiin paradigmoihin kuin moneen muuhunkin asiaan. Muutos voi olla sekä hyvä, huono, toivottu tai epämieluisa asia, tai monta näistä, näkökulmasta riippuen. Muutos voi olla nopeaa tai niin hidasta, ettei sitä edes huomaa, ja se voi olla näkyvää tai näkymätöntä. Joskus muutosta ei tapahdu sinnikkäistä toiveista ja pyrkimyksistä huolimatta.

Myös *Kasvatus & Ajan* tuoreen numeron artikkeleissa muutos on läsnä eri tavoin. Käsillä oleva vuoden kolmas numero sisältää neljä vertaisarvioitua tutkimusartikkelia.

Tampereen yliopiston tutkijat Ville Mankki ja Pekka Räihä tarkastelevat artikkelissaan luokanopettajakoulutuksen opiskelijavalintoja muutoksen, uudistusten ja niiden vaikutusten kautta heijastellen uusimpia uudistuksia valintakokeiden historiaan 1980-luvun lopulta alkaen. Tutkijat keskustelevat muun muassa sukupuoliintiöstä ja sen osoittautumisesta tehottomaksi keinoksi houkutella miehiä naisvaltaiseen luokanopettajien joukkoon. Artikkelissaan Mankki ja Räihä päätyvät esittämään kriittisen arvion valintakokeiden uudistuksista eri aikoina: muutokset eivät välttämättä tuota tarkoitettua tulosta, vaan yleisemmin seurauksena on vähemmän toivottuja sivuvaikutuksia.

Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiössä toimiva psykologi ja psykoterapeutti Hanna Koivisto ja Itä-Suomen yliopiston tutkijat Katri Komulainen ja Hannu Rätty ovat kirjoittaneet kiinnostavan korkeakoulututkimukseen kiinnittyvän artikkelin. He ovat analysoineet ensimmäisen vuoden opiskelijoiden pohdintoja siitä, mitä yliopistoyhteisö merkitsee, ja miten siihen kiinnitytään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Opiskelijoille tehtyjä kyselyvastauksia on käsitelty niin kutsuttuina pieninä kertomuksina, jolloin menetelmänä on elämänkulun narratiivien tutkimus. Kertomuksista löytyy erilaisia opiskelijan positioita, joista käsin yliopisto näyttäytyy varsin erilaisena. Koiviston, Komulaisen ja Rätyn artikkeli sopsi hyvin luettavaksi kaikille fuksien ohjauksessa ja perehdyttämisessä toimiville.

Lehden kolmas artikkeli on ajankohtaisuudessaan pureva. Liikuntatieteen tutkijat Päivi Berg (Juvenia) ja Marja Kokkonen (Jyväskylän yliopisto) tarkastelevat sateenkaarinuorten kokemaa syrjintää koululiikunnassa ja liikuntaharrastuksissa. He ovat lukeneet kyselyaineistoa niin kutsutun outouttavan lukutavan menetelmällä, jolla he tarkoittava samaa kuin vastakarvaan lukeminen. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten vaikeaminen, vaientaminen, kiusaaminen ja syrjintä urheiluseuroissa ovat olleet puheenaiheena jo pitkään, ja työtä asennemuutosten aikaansaamiseksi tehdään. Bergin ja Kokkonen artikkelissaan esiin tuomat syrjintäkokemukset eivät jää asian toteamisen tasolle, vaan tutki-

musaineistossa nuoret tuovat esiin myös kehitysehdotuksia: mitä voitaisiin tehdä paremmin? Toivon, että tämä teksti löytää lukijansa niin seuratoiminnan, koulujen liikunnanopettajien ja rehtoreiden kuin urheilevien lasten vanhempienkin joukosta. Lasten ja nuorten parissa asennemuutos lähtee aikuisten esimerkeistä.

Yksi keskeisimmistä viime vuosikymmenten muutoksista sekä koulumaailmassa että muualla yhteiskunnassa on tietotekniikan käytön lisääntyminen sekä apuvälineenä että tieto- taidollisena kykynä. Janne Sääntti (Helsingin yliopisto) on tarkastellut opetussuunnitelmien perusteita 1970-luvulta vuoteen 2014 asti tieto- ja viestintätieteiden näkymisen kannalta. Ajanjaksolle sijoittuu voimakas tietoteknistymisen aalto, joka koskettaa kaikkia yhteiskunnan osa-alueita, ei vähiten kouluja. Sääntti tuo esiin, ettei opetussuunnitelmissa kirkasotsaisesti ainoastaan myönnetä tietoteknisten taitojen opettamisen tarpeellisuutta, vaan myös suhtaudutaan digitoitumiseen kriittisesti. Tietotekniikkaan liittyvät termit muuttuvat tarkasteltujen vuosikymmenten aikana, mutta lähtökohtana on Sääntin mukaan kautta linjan tietotekniikan sosiaalisesti rakentuvat merkitykset, vastuullisuus ja aktiivisuus.

FT Kirsi-Maria Hytönen on etnologian tutkijatohtori, joka nauttii muutoksista ja kaipaa pysyvyyttä sekä työssä että muussa arjessa.